

Dit verslag is geen letterlijke weergave of herhaling van alle presentaties. Het verslag biedt de belangrijkste punten van de schetsbijeenkomst.

Verslag 1e schetsbijeenkomst Regionale Energiestrategie (RES) Hoeksche Waard

Datum: 18 december 2019

Onderdeel 1

De schetsbijeenkomst startte met een korte presentatie van Marnix Brongers (projectleider RES Hoeksche Waard – Bureau Over Morgen) over de aanleiding en achtergrond van de RES én het proces waarlangs de RES voor de Hoeksche Waard tot stand gaat komen.

Aanleiding voor de RES is het Nationale Klimaatakkoord. Voor de thema's elektriciteit en gebouwde omgeving (warmte) is afgesproken dat deze regionaal worden uitgewerkt in een RES. De regio Hoeksche Waard wordt gevormd door gemeente Hoeksche Waard, provincie Zuid-Holland, waterschap Hollandse Delta, woningcorporatie HW Wonen en netbeheerder Stedin.

Samen met 29 andere regio's in Nederland moet de RES-regio Hoeksche Waard uiterlijk 1 juni een plan bij het NPRES inleveren waarin staat hoe in totaal 35 terrawatt aan schone energie op het land kan worden opgewekt voor 2030. De regio Hoeksche Waard maakt daarin een integrale afweging waarbij zij kijkt naar:

- de kwantiteit (Hoeveel elektriciteit op te wekken?)
- ruimtelijke inpassing (Waar zou het kunnen en onder welke voorwaarden?)
- energiesysteemefficiëntie (Welke impact hebben de plannen op het energienetwerk? Hoeveel gaat het kosten en wanneer zou het netwerk – indien nodig) aangepast kunnen zijn om de plannen mogelijk te maken?
- Maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak (Hoe kijken inwoners en bestuurders aan tegen de plannen? Zijn ze realistisch? Sluiten ze aan bij de ambities en het beleid van de regionale partners?)

Het proces van de RES is een meerjarig traject. De eerste belangrijke deadline is 1 juni. Op dat moment moet de regio een concept-RES indienen bij het NPRES. Op 1 maart 2021 moet de regio een definitieve RES 1.0 indienen bij het NPRES. Omdat het over plannen gaat tot 2030 met een doorkijk naar 2050, en niemand een glazen bol heeft, is in het Klimaatakkoord afgesproken dat de plannen elke twee jaar herijkt moeten worden.

De afspraken uit de RES moeten worden opgenomen in het ruimtelijk beleid van gemeente, provincie en het waterschap.

De regionale partners in de stuurgroep hebben afgesproken om maatschappelijke organisaties te vragen in schetsbijeenkomsten mee te werken aan de RES. Maatschappelijke organisaties en inwoners kunnen meedenken over de RES in drie meedenkbijeenkomsten, waarvan de eerste een startbijeenkomst was.

Onderdeel 2

Jelle Hatendoer (adviseur Energie van Bureau Over Morgen) gaf een korte presentatie over cijfers die horen bij de energietransitie. Hoeveel levert een windturbine op en hoeveel levert een zonnepark per hectare op bijvoorbeeld. Er was gelegenheid tot het stellen van vragen.

Onderdeel 3

Arjen Spijkerman (HNS Landschapsarchitecten) gaf een presentatie over de relatie tussen landschap en energietransitie.

Bestaande plannen en ruimtelijke visies van gemeente Hoeksche Waard zijn uitgangspunt voor het RES-traject. We bouwen voort op wat er al ligt, zoals onder andere de Omgevingsvisie, de ruimtelijke analyse Hoeksche Waard energieneutraal 2040 en de handreiking zon en wind van de provincie Zuid-Holland. In de ruimtelijke analyse van de Hoeksche Waard zijn drie scenario's genoemd voor het opwekken van energie.

Bestaande zonneparken en windturbines zijn onderdeel van de RES, net als plannen die in uitvoering zijn.

We werken toe naar zoekgebieden voor opwek van duurzame energie waarbij we ook inzicht hebben in de hoeveelheid energie die in die zoekgebieden opgewekt kan worden. Bij het bepalen van de impact op het energienetwerk wordt Stedin betrokken.

De energieopgave biedt kansen voor versterking van het landschap. We werken toe naar een consistent ruimtelijk verhaal.

Arjen gaf een toelichting op de wijze waarop het landschap van de Hoeksche Waard is ontstaan (opwaspolders en aanwaspolders). Kenmerkend voor het landschap en de cultuurhistorie van de Hoeksche Waard is naast de polder- en dijkstructuren ook het systeem van kreken. Aan de oevers rondom de Hoeksche Waard liggen buitendijkse natuurontwikkelingen. Op en aan de randen van de Hoeksche Waard bestaat een recreatief netwerk.

In de Omgevingsvisie van de Hoeksche Waard (2019) is opgenomen:

Vorbereiden	Hoeksche Werken	Hoeksche Waarden	Communiceren
Rol initiatiefnemer Bekijk of er voor het realiseren van het initiatief een omgevingsvergunning nodig is. Het is goed om je in de procedure te verdiepen om misverstanden en dubbel werk te voorkomen. Verdiep je in plannen en regels van overheden. Deze maken initiatieven op sommige plekken makkelijker te realiseren dan op andere.	Rol initiatiefnemer Benoem de Hoeksche Werken waaraan het initiatief een bijdrage levert en maak inzichtelijk waar de bijdrage uit bestaat.	Rol initiatiefnemer Kijk goed naar het gebied waar het initiatief een plekje moet krijgen. Kijk ook naar de bredere omgeving. Benoem de Hoeksche Waarden die met het initiatief behouden of versterkt kunnen worden. Benoem ook de knelpunten in beeld en beschrijf hoe het initiatief een bijdrage levert aan het wegnemen ervan.	Rol initiatiefnemer Betrek inwoners en organisaties die te maken krijgen met het initiatief van begin tot eind. Maak inzichtelijk hoe het initiatief inspeelt op hun wensen en zorgen.
Rol gemeente Wegwijzen naar relevante bronnen en procedures. Attenderen op belemmeringen.	Rol gemeente Adviseren over mogelijkheden,	Rol gemeente Adviseren over mogelijkheden. Toegang bieden tot inspirerende voorbeelden. Toegang bieden tot netwerk van specialisten.	Rol gemeente Toegang bieden tot netwerken en platforms van bewoners en organisaties.
Hulpbronnen www.omgevingsloket.nl www.omgevingsvergunning.nl www.ruimtelijkeplannen.nl	Hulpbronnen www.atlasleefomgeving.nl www.topotijdreis.nl	Hulpbronnen Omgevingsvisie Hoeksche Waard	Hulpbronnen www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

De Hoeksche Werken en de Hoeksche Waarden vormen de basis voor de ontwikkeling van de Hoeksche Waard. Voorwaarde voor de Hoeksche Werken is dat deze duurzaam, energieneutraal en klimaatbestendig moeten zijn.

Huidig ruimtelijk provinciaal beleid en het coalitieakkoord vormen evenals gemeentelijk beleid het uitgangspunt voor de RES.

Kort werd ingegaan op de windparken die al zijn gerealiseerd en in ontwikkeling zijn. Windpark Spui, Windpark Hogezaandse Polder, Windpark Oude Maas, Windpark Westerse polder en Windpark Oude Mol.

Onderdeel 4

De aanwezigen gingen in verschillende deelsessies uiteen. Elke deelsessie werd begeleid door een landschapsarchitect van HNS Landschapsarchitecten. Zij hadden 3 ruimtelijke denkrichtingen voorbereid:

- **Denkrichting 1: Randen en entrees van de Hoeksche Waard.** Het eilandkarakter van de Hoeksche Waard kan versterkt worden door de randen en de kenmerkende eilandentrees te accentueren met windturbines en zonneparken. Deze denkrichting sluit aan op bestaande visies en beleid en is een doorontwikkeling.
- **Denkrichting 2: Dorpsranden.** Deze denkrichting biedt ruimte voor dorpscoöperaties zodat de baten van duurzame energieprojecten ten goede komen aan de lokale ontwikkelingen. In deze denkrichting wordt langs de randen van de kern energie opgewekt. Meerdere kleine kernen kunnen gezamenlijk grote investeringen zoals bio-vergistingsinstallaties realiseren.
- **Denkrichting 3: Energiepolders.** De Hoeksche Waard is opgebouwd uit polders. In deze denkrichting wordt op het niveau van de polder een energieconcept ontwikkeld.

In elk van de deelsessies lag één scenario voor. De aanwezigen gingen met elkaar en de begeleider van de tafel in gesprek over de denkrichting. In elk van de sessies lag een grote kaart op tafel waarop de opmerkingen en suggesties van de aanwezigen werden vastgelegd. Nadrukkelijk werd ingegaan op het waarom van de wensen en bedenkingen van de aanwezigen.

In verschillende rondes kregen de aanwezigen de kans om te reageren op elk van de denkrichtingen.

Na afloop van deze rondes werden de opbrengsten op hoofdlijnen plenair gedeeld met de aanwezigen met de afspraak dat de landschapsarchitecten met de ingebrachte punten aan de slag zouden gaan richting een consistent ruimtelijk verhaal.

Tijdens de 2^e meedenkbijeenkomst op 21 januari worden de nieuwe versies van de uitgewerkte denkrichtingen voorgelegd aan de mensen die daar aanwezig zijn, zodat zij kunnen meedenken over

de denkrichtingen. Na de 2e meedenkbijeenkomst worden de denkrichtingen en de reacties van de aanwezigen van de 2e meedenkbijeenkomst voorgelegd aan de stuurgroep RES regio Hoeksche Waard.

Onderdeel 5

De bijeenkomst werd afgesloten. De aanwezigen werden bedankt voor hun inbreng en van harte uitgenodigd om in het vervolg wederom aanwezig te zijn.

Meer informatie

Meer informatie en documenten kunt u vinden op: www.gemeentehw.nl/res. Indien u nog vragen heeft, kunt u ook altijd mailen naar reshw@gemeentehw.nl